

**בבית המשפט השלום
בתל-אביב**

ת.ז 031692346

מר אורי בן סדון

בעניין:

ע"י ב"כ עזה"ד אברהם יהודה ו/או רועי בכיר ו/או אח' מושרד יהודה, בכיר ושות' – משרד עורכי דין
מרח' אחד העם 9 (מגדל שלום), ת"א 61294
טלפון : 03-5102419 ; פקס : 03-5100848

עו"י ב"כ עוזי יובל בר דב
ממושרד אליעד שרגא ושות' עורכי דין
מרח' אחד העם 9 (מגדל שלום), ת"א 61294
טלפון : 03-7979999 ; פקס : 03-7979999
ניד uyal@shraga-law.co.il 0544520608

התובע

- נגד -

ח.פ 513364844 1. טחינת קרוואן הבשרה בע"מ
ת.ד. 21356, ירושלים 91213

ח.פ 515556603 2. קרוואן תמאם שיוק בע"מ
מרח' הזרם 1, קדימה 6092000

ח.פ 516019999 3. ע.א חרבו שיוק מזון בע"מ
מרח' וולפסון 16, ראש-העין 4802057

הנתבעות

סכום התביעה האישית: 50 ל"ח (קרן)

סכום התביעה הכללי לקבוצות: 2,500,000 ל"ח (קרן)

מהות התביעה: הפרת חוק הגנת הרכנן, כספית, חוזית, נזקית, סעד עשה וסעד הצהרתי

כתב תביעה ייצוגית

(בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות תשס"ו – 2006)

- א. תובענה זו מוגשת בנסיבות להגשת בקשה לאישור כתובענה ייצוגית (להלן: "התביעה") והיא תתברר ככל שיאשר בית המשפט הנכבד את הבקשה ובכפוף לתנאי האישור האמור (להלן: "האישור").
- ב. כל טענות התובע בתובענה זו, נטעןוט בשמו ובשם הקבוצה, כפי שהיא מוגדרת בתביעה והוא בהתאם לתנאי אישור.
- ג. כל טענות התובע בכתב תביעה זה נטעןוט בהשלמה ו/או לחלוין בהתאם להקשר הדברים והדבוקם.
- ד. אין באמור בכתב תביעה זה, כדי להבהיר את נטל הראיה ו/או נטל ההוכחה על כתפי התובע ו/או הקבוצה מקום בו מוטל הנTEL, על פי הוראות כל דין, על הנtabעת.
- ה. התובע שומר על זכותו לתקן כתב תביעה זה, בעקבות אישור בית המשפט הנכבד, ככל שיידרש תיקון כאמור ו/או בהתאם להוראות כל דין.
- ו. על מנת שלא לטרבל את תיק ביהם"ש הנכבד שלא לצורך הרי שהנספחים שצורפו בבקשת מהווים את נספחי כתב תביעה זה והם מצורפים לבקשת המוגשת بد בבד עם תביעה זו.
- כל הבדיקות הושפו ע"י הח"מ, אלא אם כן צוין במפורש אחרת.

ואלה נימוקי התביעה:

א. אקדמת מילין

- ב- 26 לדצמבר 2017, אושרו בכנסת תקנות הגנה על בריאות הציבור (מזון) (סימון תזונתי), התשע"ח 2017 אשר החלו החל מ-1 בינואר 2020 את התקנות אשר היו תקפות עד אותה העת.
- מטרתן של תקנות אלה היא הנגשת מידע לצרכנים בדבר הערך התזונתי של מזון ארוז מראש, **באופן ברור ולרובות באמצעות סמלים המידיעים כי המזון מכיל כמות גבואה של נתרן, סוכרים או חומצות שומן רוויות**, כדי לאפשר לצרכנים בחירה מושכלת של מזונותיהם, לקידום בריאותם.
- במסגרת התקנות הסימון הוגדרו ספים לערכי נתרן, סוכרים **ושומן רווי** אשר מעליים תהילה חובה סימון בסמל **הأدום** בקדמת האריזה, הן עברו מזון מוצק והן עברו מזון נוזלי. הספים נקבעו בשתי מדרגות זמניות (פעימות) כאשר הראשמה תהיה מחייבת החל מ-1 בינואר 2020 והשנייה (הקבועה) תחול 12 חודשים לאחר מכן, היינו מינואר 2021.
- דא עקא, חרף התקנות הסימון המפורשות, הנtabעות החליטו באופן פסול וחמור **שלא** לסמן את מוצרי הטעינה אותם הן משוקות בסמל אדום בגין ערכי שומן רווי אשר גבוהים מערך הסף אשר נקבע בחווק.
- לא זו אף זו, קרוואן, לא רק שהחלטה לא לסמן את המוצרים בסימול אדום (מדבקה אדומה), אלא להפוך – **היא אף העזה לסמלאתם בסימול אתם** **בסימול ירווק!!!**

6. הפרות איסור זה מהוות לא רק הפרה של סעיף 5 לתקנות הסימון, אלא גם מהוות הפרה של סעיף 2 לחוק **הגנת הרכן**, כאשר יש בה כדי ליתרונות את הרכנים וליצור אצלם רושם שגוי לפיו המדובר במוצר בריא לחלוין, אשר ניתן לצרוך אותו ללא כל הגבלה, גם בשימוש מופרז.
7. יצון כי הנتابעות אין חוסות תחת הפטור מחובת סימן כאמור, שנקנה סעיף 6(א)(4) לתקנות הסימון, שכן למוצר נוסף נתרן.
8. התנהלותן הפסולה של הנتابעות, אינה מהוות הפרה של הוראות הדין בלבד, אלא גם מהוות הפרה בוטה של חובת תורה".
9. מכל האמור לעיל ולהלן, הנتابעות נדרשות לשנות התנהלותן הפסולה לאלטר ושבניוגוד לדין, וכן לפצות את הרכנים אשר ניזוקו מהתנהלותן (כהגדותם בקבוצה).
10. כבר באן יודגש, כי **בניסיון ליתר את ההליך המשפטי דנא, שוגרו פניות מוקדמות מפורטות לכל הנتابעות, פניות אשר גם התקבלו אצל בפועל, אך הן אפיו לא טrho להшиб פניות מוקדמות אלו.**

ב. הצדדים

11. התובע, מר אוריבי בן סדון, הינו אזרח ישראל בן 41, בריא בדרך כלל. התובע מהוות נציג הולם לקבוצת הנפגעים.
12. התובע נפגע באופן אישי מעשי ו/או מחדלי הנتابעות נשוא תביעה דנא.
13. התובע פונה לבית משפט נכבד זה בתביעה לאשרו כתובע מייצג בתובענה הייצוגית המצורפת לתביעה דנא ומהוות חלק בלתי נפרד ממנה.
14. התובע בוחר בח"מ לשמש כבא-כוחו בתביעה ובתובענה הנדונה ובכתבות משרות כمعנה להמצאת כתבי بي-דין.
15. **הATABUTH 2-1, קרוואן**, הינו חברה פרטיות אשר מייצרת ומשווקת מגוון סוגים של מוצרים טחינה "קרוואן", מזה שנים רבות.
16. **הATABUTH 3 (להלן: "עאייש")**, הנה חברה פרטית אשר מייצרת ומשווקת את טחינה עאייש.
17. להערכת התובע, טחינת קרוואן וטחינת עאייש ביחד, חולשות על נתוח שוק רחוב ביוטר.
18. **מכן חשיבותה הרבה של התביעה דנא!! בית המשפט הנכבד יתבקש, בכל הנסיבות, ליתן צו אשר יתקן את ההפרה באופן מיידי. בצו זה יהיה בכדי למנוע מxDB מxDB הנפגעים להאמיר, וכן לעצור את המשך התgebשות נזקיה של הקבוצה.**
19. הנتابעות הינו "עובד" כמשמעותו של מונח זה בחוק הגנת הרכן, שכן הן מוכרות נכס (טחינה) בדרך עסק.

ג. העבודות הדריכות לעניין

המקרה הפרטី של התובע

20. ביום 24.5.2021 ביקר התובע בסניף רשת "PM-AM" בתל-אביב, במטרה לרכוש טחינה גולמית.

21. בסקירת מגוון סוגי הטחינות של המדפים, הבחן התובע בבדיקה "קרואן" המסומנת בבדיקה **ירוקה** ("הסיםמו הירוק") וכן על המוצר צוין בפירוש **100% זרעי שימושים קלופים**, ולפיכך החligt לרכוש אותה ושילם עבורה סך 16.9 ₪.

22. לאחר שהtolower היה זוקק לכמה נוספת של טחינה גולמית, והיה מעוניין "לגוז" בטעמים, הבחן הוא בבדיקה "עאייש" אשר לא סומנה בסימן האדום (בדיקה אדומה) וכן על המוצר צוין בפירוש **שימוש טהור**, ולפיכך החligt לרכוש גם אותה ושילם עבורה סך 17.9 ₪.

העתק קיבל מיום 24.5.2021 בגין רכישת שתי הטחינות, בין היתר, מצ"ב נכפח א'.

23. דא עקא, כאשר הגיע התובע לבתו וטעם את הטחינות, בבדיקה נוספת, צדה עינו של התtolower את טבלת ערכיה התזונתיים של טחינת **קרואן**. ערכי השומן והנתרן שצינו על גבי האריזה נראהו לתtolower גבויים, ובבדיקה קצרה שערך גילה שלא רק שהטחינה לא רק שלא הייתה אמורה להיות מסומנת בירוק, אלא שהיא גם הייתה צריכה להיות מסומנת בתווית אדומה שכן הטחינה מכילה **10.26 גרם** חומצות שומן רוויות ל-100 גרם מזון, כמוות גבואה ביותר ובודאי שחורגת מהקבוע בתקנות, ובוודאי שהטחינה צריכה להיות מסומנת בבדיקה אדומה (בגין שומן גבוה) ולא בבדיקה **ירוקה!!**

24. לפיכך, ערך התtolower בבדיקה נוספת גם ביחס לבדיקה עאייש. בבדיקה קצרה שערך, גילה התtolower שגם טחינה זו הייתה צריכה להיות מסומנת בתווית אדומה שכן הטחינה מכילה **9.4 גרם** חומצות שומן רוויות ל-100 גרם מזון, כמוות גבואה ביותר ובודאי שחורגת מהקבוע בתקנות!!

25. התtolower חש מרומה ואף חש פגיעה חמורה באוטונומיה שלו (במיוחד ביחס לבדיקה **קרואן** אשר אף סומנה בתווית **ירוקה**), וכן תחושות שליליות נוספות (לרבות כאב, אכזבה, עוגמת נשף).

פניות מוקדמות אשר ערך התtolower

26. ביום 27.5.2021 שיגר התtolower לנتابעות מכתב פניה מקדימה מפורטים, מכתב אשר התקבלן אצל.

העתק פניות מקדימות ואישורי קבלה של הנتابעות מצ"ב נכפח ב' ונפח ג' בהתאם.

27. וחרף הפניות (באמצעות ע"ד) אשר התקבלו אצל, בחלווף חדשניים ימים(!), עד מועד כתיבת שורות אלו, לא טרחו הנتابעות אפילו להסביר למכתב הפניה מטעם התtolower.

אחרית דבר

28. הнатבעות מתנהלות בצורה שעורוריתית עם צרכניהם, תוך שהן מפרות באופן בויטה את הוראות הדין.

29. ביחס לקרואן - פרסום הטחינה בבדיקה **ירוקה** חלף בבדיקה אדומה מהוועה הטעה כפולה של צרכנית – והכל במידעות מלאה וחוסר תועיל קיצוני הנובע מהתאות בצע גרידא!

30. התנהלותן של הנتابעות כלפי צרכניהם הינה פסולה וחסרת תום הלב, בכוונות מכון ועל מנת להשיא את רוחהיהם ולהתעשר על חשבונם.

31. בית המשפט הנכבד יתבקש במסגרת הבדיקה (והtolowerנה) דנא, להפסיק את התופעה הפסולה המתוארת ולאסור על **קרואן** להדק על מגוון מוצריו הטחינה אותם היא משוקת, את בדיקת הסימול הירוק, ולחייב את הנتابעות (**קרואן+עאייש**) ל证实 את מוצריו הטחינה בסימול אדום

בגין כמות שומן רווי אשר חורגות מהקבוע בתקנות. וכן ליתן פיצויי הולם לצרכנים כאמור בהרחבה בפרק הסעדים.

32. מכאן התביעה דנא.

ד. הטייעון המשפטי

כללי

33. למעשה די בתיאור העובדתי המפורט דלעיל, כדי להקים לתובע ולחברי הקבוצה עילה מוצקה וברורה נגד הנتابעות לבירורו התובעה כתובענה ייצוגית.

34. רק לשם הזיהירות, יפורטו להלן הוראות הדין ו/או העילות המשפטיות בגין, בין היתר, זכאים התובע ולחברי הקבוצה לטעדים נגד הנتابעות, כבר בשלב זה.

1. הפרת תקנות הסימון

35. סעיף 5 לתקנות הסימון אשר כותרתו הינה "סימון בסמלי המזון האדומים" קובע הבאילישנה:

"5. ייצור או ייבא יבואן מזון שלפי תקנה 3 יש לסמן, והסימון כולל פריט מפרייתי הסימון התזונתי המפורט להלן בטור א' בכמות העולה על זו הקבוצה לצד כל אחד מהם בטור ב' לגביו מזון מוצק או בטור ג' לגביו מזון נוזלי, יסמן את המזון בסמל המזון האdom המתאים, לפי העניין:

טרוג'	טרוג ב'	טרוג א'	פריט הסימון
כמות ב-100 מ"ל	כמות ב-100 גרם	מזון מוצק	מזון נוזלי
300 מ"ל	400 מ"ג		נתן
5 גרם	1 גרם		סק סוכרים
3 גרם"	4 גרם		סק חומצות השומן הרוויות

לפיכך, לאחר וסק חומצות השומן הרוויות במוצר הטחינה עלולה בהרבה על 4 גרם (למעשה הוא לעלה מכפול וכמעט משלש את סך זה) – היה על הנتابעות לסמן את המוצר בסימול אדום ולא יירוק!!) בהתאם לתקנות הסימון.

37. ודוק, גם לו הנتابעות תטעה כי הפטור בסעיף 6(א)(4) לתקנות הסימון חל בעניינו לאחר שמדובר במוצר בעל רכיב אחד (שהרי הנتابעת מציגות את המוצר מכיל אחד ורק שומשים טהור) – הרי שגם בעניין זה מטעה הנتابעת את צרכניה!!

38. וזהו לשון תקנה 6(א)(4) לתקנות הסימון :

"(4) מזון המורכב מרכיב אחד בלבד, מזון כאמור שלפי חיקת המזון יש להוסיף לו ויטמינים או מינרלים, ומזון המורכב מרכיב אחד בלבד שהוסף לו תבלין או חומר טעם וריה, אחד, שMOVEDת להוסיףו לפי חיקת המזון, וב בלבד שאין בהוספה כדי לשנות את ערכו התזונתי של המזון או את מהות המזון;"

39. לטחינה שמייצרות הנتابעות הוסףמלח, ולראיה - כמות הנתרן בטחינה קרוואן הינה 144 מ"ג ל-100 גרם, שהיא גבוהה כמעט ב一丝ה מרכיב הנתרן בטחינה 100% שומשים טהור. כמות

הנתון בבדיקה **עאייש 287 מ"ג ל-100 גרם**, כמות הגבואה כמעט **פי עשרים** מערכיו הנתון בטחינה 100% שומשום טהור.

40. כבר כאן יצוין כי בענייננו מדובר בתוספת אשר **יש** בה כדי לשנות את ררכיו התזונתי של המזון ולפיכך רמות הנתון הגבואה יחסית, כאמור לעיל) וכן הנתבעות לא יכולות להיבנות מסיפה התקנה דלעיל.

41. אך גם מריישא התקנה דלעיל אין הנתבעות יכולות להיבנות, וזאת כאשר לא מדובר במזון "המורכב מרכיב אחד בלבד", וזאת חרף העובדה כי הנתבעות מציגות את הבדיקה כ-100% שומשום טהור.

ת"י 642 (תקן הבדיקה)

42.1. על אף שהנתבעות הוסיפו לטחינות מלח, הבדיקות אשר מייצרות הנתבעות יכולות להיקרא, ע"פ תקן הבדיקה בכינוי "טחינה שומשומין", שכן הן מכילות **פחות מ- 1%** מלח, ככלומר 1000 מ"ג מלח לכל 100 גרם טחינה.

העתיק תקן הבדיקה (ת"י 642) מצ"ב **נספח ד'** לתביעה דנא.

42.2. בנוסף, בהתאם לתקן הבדיקה, אין חובה לסמן ברשימה הרכבים את רכיב המלח, אם תכילתו היא פחותה מ- 0.5% ב מוצר, ככלומר אם תכולת המלח הינה פחותה מ- 500 מ"ג לכל 100 גרם טחינה.

42.3. **סיכון בניינים**: אף לו יטען כי הנתבעות עומדת בהוראות תקן הבדיקה כאשר הן אין מושיפות את המלח ברשימה הרכבים, ומציגות את המוצר מכל 100% שומשום טהור, הרי שהן אין עומדות בהוראות סימון מוצרים.

42.4. במאמר מוסגר יzion, כי במסגרת ת"ץ 53851-05-18 **טל מרגלית נ' ש. שסטובייז בע"מ** (להלן: "ענין מרגלית") הוגשה תביעה כנגד הנtauבعة 2 ויצרניות אחריות בעניין תקן הבדיקה, תביעה אשר כתוצאה ממנה נאלצו הנתבעות (שם) להוכיח את כמותו הנתון בבדיקה.

43. דא עקא, במסגרת סעיף 16 לתקנות הסימון נקבע:

"16. הוראות תקנות אלה לאוות להוסיף על הוראות אחרות בדבר חובה סימון בהקייהת המזון".

נים

44. מכאן יוצא אפוא כי חרף העובדה כי בהתאם לתקן ת"י 642 (נספח ד' לעיל) הנתבעות פטורות מלהציג את רכיב המלח כאחד מרכיבי הבדיקה, הרי שמדובר למעשה במוצר אשר מרכיב ביותר מרכיב אחד (שהרי הוסף למוצר 144-287 מ"ג נתון ל-100 גרם אשר הינם 720-1,291 מ"ג מלח בקירוב) **לענין תקנות הסימון**.

45. גם לו הנתבעות תטענה (כפי שנטע בעניין **מרגלית**) כי המודבר בנתון אשר נוסף חלק מתהליק ייצור הבדיקה, נטען כי הנתבעות הן הן אשר שולטות הן בתחום הייצור והן בנסיבות המלח אשר הן מושיפות למי. למען הסר ספק, **שומשומין טהור מכל כעשרה מ"ג נתון טבעי ל-100 גrams**.

46. ורק לשם ההמחשה יוסף, כי לאחר בניסתן של תקנות הסימון לתקוף (ימים 1.1.2021), חלק מייצרי הבדיקה הוכיחו את כמותו הנתון במוצר הבדיקה, וזאת כאשר יתרו על תהליך ההמלחה בייצור הבדיקה, ולפיכך נותרו אך ורק כמותו הנתון הטבעית.

ור' למשל טחינה "בארכה" אשר מכילה אך ורक 7 מ"ג נתרן ל-100 גרם :

ור' למשל טחינה "אחותה" אשר מכילה אך וرك 9 מ"ג נתרן ל-100 גרם :

47. מכל האמור לעיל, ברי כי היה על הנتابעות לסמון את הטחינות במדבקה **אדומה** (ולא יroke) עקב **כמויות השומן הרווי** הגבוהות ואשר חרוגות מהקבוע **בתקנות הסימון**. להשלמת התמונה יוסף כי בטחינה גולמית יש 53-67 גרם שומן לכל 100 גרם טחינה בעוד ע"פ **תקנות הסימון** החובה לסמון היא מ 4 גרם בלבד.

48. למען הסר ספק יוסף, כי בהתאם להמלצות ועדת האסדרה התזונתית לסמון מזון של משרד הבריאות, לא ניתן לסמול סימון יroke (סימון וולנטרי) מוצר המחויב בהתאם לתקנות הסימון לשאת סמל אדום. לפיכך קרוואן הפרה את הוראות הדין **גם מון ההייבט הזה** (כאשר סימנה את המוצר בסימול יroke).

2. הפרת דיני הגנת הצרכן

כללי

49. התובע יטען, כי הנتابעות הפרו את הוראות חוק הגנת הצרכן וסיכלו את מטרותיו, הן כלפי והן כלפי כל יתר חברי הקבוצה.

50. החוק בא להשליט אורחות התנהגות על המגזר העסקי ולקבע כללי משחק הוגנים ביחסים שבין הצרן לעוסק. החוק בא להבטיח כי העובך לא ינצל את מעמדו הכלכלי העדיף על מנת להתעשר שלא כדין על חשבון הצרן. על מנת להגן על הצרן נקבעו בחוק **"שווה של חובות ואיסולים על העוסקים – הייצניים, היבואניים, הסוחרים ונתני השירותים – שטרתם הכלכלית היא למניעת הטיעית הצרן, להביא לידייתו מידע מלא ככל האפשר על טיב העסקה שהוא עומד לעשות, ולתת לו כלים למש את זכויותיו..."** (דברי ההסביר להצעת החוק, בעמ' 302).

51. חוק הגנת הצרן בשם כו הוא, מטרתו להגן על הצרן ולהבטיח, כי ימודד לרשות הצרן, חוץ לפניו ממועד התקשרותו והן לאחריו, **מידע נכון, מלא ונאות אודות טיב העסקה ועל פרטיה, כך שיוכל על פיהם לכלכל צעדי ולגבש החלטתו בדבר פעילותו הצרנית בתנאי וודאות מלאים, וזאת בטרם יתלו הצרן לתקשרות בעסקה** (וראו דברי הסבר להצעת החוק, בעמ' 302 וכן רע"א סופרgeo חברה ישראלית להפצת זו בע"מ נ' **תופני סער**, בעמ' 421).

52. לעניין זה ראה גם ע"א 1977/97 ברזני נ' בזק החברה הישראלית לתקשות, פ"ד נה (3) 584, (2001) 598:

"מכשיר התובענה הייזוגית נועד להבטיח אכיפה יעילה של הנורמות הקבועות בחוק ולהרטיע את העוסקים בעלי היתרונות הכלכלי מכל ניסיון לנצל לרעה את תמיומו של הצרן, את חולשתו בעימות שבין השנאים ואת חסר הכספיות הטעינה בהגשת תביעה על ידיו נגד העוסקים בשל הנזקים הנגרמים מעשייהם, היכולים להיות קטינים יחסית לכל צרכן ומקור להתעשרות שלא כדין לעוסק".

הטעיה כרכנית

53. החוק קובע שורה של חובות ואייסורים שתכליות למנוע את הטיעיתו, ניצול מצוקתו או פיתויו של הצרן, על ידי עוסק, ברכישת "נכס" (כמפורט בחוק).

54. סעיף 2 לחוק אוסר על העוסק לעשות כל מעשה או מחדל, בכל דרך, הן לפני מועד התקשרות בעסקה והן לאחריה, כל דבר העלול להטעות את הצרן.

55. סעיף 2(א) לחוק הגנת הצרן קובע בזו הלשון:

"2. (א) לא יעשה עוסק דבר – במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה או בכל דרך אחרת לרבות לאחר מועד התקשרות בעסקה – העולל להטעות צרכן בכל עניין מהותי בעסקה (להלן – הטעיה); בלי לגורע מבלילות האמור יראו עניינים אלה כמשמעותם בעסקה:

(1) הטיב, המהות, הכמות והסוג של נכס או שירות;

...

(4) השימוש שנייתן לעשות בנכס או בשירות, התועלת שנייתן להפיק מהם והסיכון הכרוכים בהם;

...

(14) חוות דעת מקצועית או תוכאות של בדיקה שנייתנו לגבי טיב הנכס או השירות, מהותם, תוכאות השימוש בהם, והסיכון הכרוכים בהם;

(ב) לא ימכור עוסק, לא ייבא ולא יחזק לצרכי מסחר נכס שיש בו הטעיה ולא ישמש בנכס כאמור לממן שירות.

56. וודוק : אין צורך בקיומה של "כוונה להטעות" [ראו, למשל, פרידמן וכיה, חוותים (הוצאת אבירם) 1992 כרך ב, עמ' 806]. זאת ועוד, חוק הגנת הרכן אינו דורש כי תיגרם הטעה בפועל, אלא די באפשרות כי הטעה צו עוללה להתקיים. האיסור הוא גם על התנהגות העוללה להטעות ואייסור זה מופר גם אם איש לא הוטעה ו/או לא נגרם כל נזק [ראו למשל ס' 2 לחוק הקובל אייסור על כל "דבר...העולל להטעות"; כן ראו דנ"א 5712/01 ברזני נ' בזק – חברה ישראלית לתקשורת, פ"ד נז (5) 385, בעמ' 398 ; ת.א. 2036/2002 מנהלה נ' מפעל הפיס, תק-מח (4) 14855 ; ע"א 1304/91 טפחוות – בנק משכנתאות לישראל בע"מ נ' ליפרט פ"ד מז (3) 309, בעמ' 326 ; ת"א (תל-אביב-יפו) 1372/95 יורי המנוח תופיק ראבי ז'יל נ' תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוכרת חקלאית לישראל בע"מ, תק-מח (4) 531, בעמ' 44].

57. בדנ"א 5712/01 יוסף ברזני נ' בזק, חברה ישראלית לתקשורת בע"מ, נז (6) 385 (להלן: "דנ"א ברזני"), קבע בית המשפט העליון הנכבד מסמורות בחובת הזהירות של העוסק באיסור הטעה בקבעו כי :

"האיסור אייסור הוא על התנהגות, ועובד על לאו של אייסור הטעה גם אם דבר שהוא עושה – במעשה או במחלה – אך עלול להטעות' צרכן, קרא גם אם איש לא הוטעה כלל מאותו דבר שעשה. כנדרש מכך, וכהוראות סעיף 23(א)(1) לחוק, עובק עובך עבריה וצפוי לעונש אם 'עשה דבר העולל להטעות' צרכן בנסיבות להוראות סעיף 2. סטנדרט התנהגות הנדרש בהוראות סעיף 2(א) סטנדרט גבוהה הוא מן המקביל בהוראות חוק אחרות...

חובה זו שבחוק הגנת הרכן נועדה להגון על הרכfn: להבטיח לצרכן כי יוכל מידע אמין על נכס או על שירות המוצעים לו, כדי שיוכל להחליט באורח שיקול אם יבצע עסקה ואם לאו.

58. הנה כי כן, הטעה הינה לא רק הטעה במעשה – אלא גם הטעה במחלה. כך גם נקבע ע"י העליון הנכבד במסגרת רע"א 2837/98 ארד נ' בזק חברה ישראלית לתקשורת בע"מ, פ"ד נד (1) 608-609, בעמ' 600 :

"ההטעיה נוצרת באשר קיים פער בין הדברים הנאמרים (או המוסתרים) לבין המציאותות. הטעה יכולה ללכוד שתי צורות: האחת, הטעה במעשה על דרך של מג שווה הכלול פרטימן שאינם תואמים את המציאותות; השנייה, הטעה במחלה, קרי: איזגלו פרטימן מקום斯基ימות חובה לגלותם.

59. ובכן, הרציונל העומד בסיס חוק הגנת הרכן נועד להבטיח שייהיו בידי הרכן הסביר כל הנתונים האמייטיים באשר לאותו מוצר, ובמקרה דן- הטיחות אשר מייצרות הנتابעות.

60. כאמור לעיל, כאשר קרוואן מציגה את מוצר הבדיקה בסימול ירוק, כאשר היה עליה לסמן את המוצר בסימול אדום אשר יזהיר את הרכנים מכמוויות השומן הרווי הגבותות במוצר (כך גם עאייש), הן מטעות את צרכניהן לסביר כי מדובר במוצרים בריאים אשר ניתן לצרוך מהם גם בכמותות גבוהות.

61. למען הסר ספק, גם באתר משרד הבריאות ישנה אזהרה מצריכה מופרצת של מאכלים המכילים כמותות שומן רווי גבותות.

העתק רובייקט "שאלות ותשובות" לאתר משרד הבריאות מצ"ב כנספה ה'.

62. סעיף 31 לחוק הגנת הרכן קובע כך :

"פיצויים"

31. (א) דין מעשה או מחדל בגין דרישות פרקים ב', ג', ד' או ד'/ב' דין עולה לפי פקודת הנזיקין

[נוסח חדש].

(א1) הזכות לسعدים בשל עולה כאמור נתונה לצרכן שנפגע מהעולה, וכן לעוסק שנפגע
במהלך עסקו, מהטעיה כאמור בסעיף 2".

63. הנتابעות כמפורט לעיל הפרו את הוראות סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן ובכך ביצעו גם עולה נזיקית.

64. אחרונה יצוין שוב, כי לפי סעיף 31 לחוק, דין מעשה או מחדל בגין דרישות הסעיפים המאזכרים לעיל של החוק, דין עולה לפי פקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן: "פקודת הנזיקין"). מכאן יוצאה, כי התובע וציבור צרכני הנتابעות, זמינים לקבל פיצוי מן הנتابעות המועלות בגין הנזקים הכבדים (המצטברים) אשר נגרמו להם.

ニיצול מכח חוק הגנת הצרכן

65. ס' 3 (ב) לחוק הגנת הצרכן קובע כי:

"לא יעשה עסק דבר – במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה, או בכל דרך אחרת,
שיש בו ニיצול מצוקתו של הצרכן, ברווחו, או הפעלת השפעה בלתי הוגנת עליו,
הכל כדי לקשר עסקה בתנאים מקובלים או בלתי סבירים, או לשם קבלת
תמורה העולה על התמורה המקובלת".

66. כאשר הנتابעות לא סייפו גילוי נאות נדרש (כי המוצרים מכילים כמויות שומן רווי גבואה) – הרוי שהнатבעות ニיצול מצוקתו של הצרכן ומעשה הפעילו עליו השפעה בלתי הוגנת בצד שירכוש את המוצרים – ובאמצעות זאת, בין היתר, הנتابעות משיאות את הכנסתותיהם מהצרכנים.

67. ודוק, מאחר ולא סביר כי לצרכן אשר רואה כי מוצר מסוון בסימול ירוק בכלל יתרה לבדוק את ערכיו התזונתיים של המוצר, קל וחומר שלא בין מה משמעותם (אייה כמותות נחשות הריוגות מבחינת כל אחד מ-3 הפרמטרים: שומן רווי, סוכר, נתרן) – מדובר ללא ספק ニיצול מצוקתו של הצרכן וניצול הפערים בין הנتابעות ובין הצרכנים.

68. הנה כי כן, הנتابעות ללא ספק פועלו לצורך השאת הכנסתותיהם מהצרכנים בצורה נכליות ושיטתית, על מנת להתעשר שלא כדי על חשבונם, ובכך פועלו גם "לשם קבלת תמורה העולה על התמורה המקובלת".

3. הפרת חובה חוקקה

69. התובע יטען כי בהתנהלותן האמורה ביצעו הנتابעות עולה של הפרת חובה חוקקה.

70. יסודות עולות "הפרת חובה חוקקה" מנויים במסגרת הוראות סעיף 63 לפקודת הנזיקין, הקובע באופן הבא:

63." (א) מפר חובה חוקקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק – למעט פקודה זו – והחיקוק, לפי פירושו הנכון, ועוד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסווג או מطبعו של הנזק שאליו נקבעו החיקוק; אולם אין האדם الآخر זכאי בשל

**ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון,
התכוון להוציא תרופה זו.**

**(ב) לעניין סעיף זה רואים חיקוק באילו נעשה לטובתו או להגנתו של
פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני
או לטובתם או להגנתם של בני-אדם בכלל או של בני-אדם מסווג או הגדר
שעומס נמנה אותו פלוני."**

71. בהלכת ביהמ"ש העליון הנכבד בע"א 145/850 ועkenin נ' המועצה המקומית בית שמש, פ"ד לז(1) 113, בעמ' 139, פורטו היסודות הנדרשים לצורך קיום עוללת הפרת חובות חקוקה, שהינם :

1. קיום חובות המוטלת על המזיק מכח חיקוק.
2. חיקוק נועד לטובתו של הנזוק.
3. המזיק הפר את חובות המוטלת עליו.
4. ההפרה גרמה לנזוק נזק.
5. הנזק אשר נגרם הוא מסווג הנזקים אליו מתכוון החיקוק.

72. כאמור לעיל, הנتابעות הפכו מספר חובות החלות עליהם מכח חוק הגנת הצרכן **באמור בהרחבה לעיל**.

73. לא יכול להיות ספק כי הפרה של הוראות אלו, אשר נועדו בבירור לטובת הצרכנים דוגמת התובע יותר ויתר כרכיניהם של הנتابעות, גרמה להם לנזקים בלתי מבוטלים. למוטר לצין, כי נזקים אלה הם מסווג הנזקים אליהם נתכוונו החיקוקים השונים שנעדכו, על פי תכליתם, להגן על הצרכן מול התאגיד בעל הכוח אשר אל מולו עליו לה坦הלה.

74. למען הזיהירות נציין גם את אשר נקבע בת"צ (ת"א) 10-07-38194 ספייר נ' פלאפון תקשורת בע"מ (פורסם בנבו) :

**"בהעדר שיקולים מיוחדים לסתור, התנהה היא כי כל חובה שהוטלה מכוח
חייב במישרין או בעקיפין על אדם או גוף נועדה לטובתו או להגנתו של הנפגע
מהפרטה ומזכה את הנפגע בע"ד נזקיי"**

75. מכאן יוצא, כי הנتابעות עוללו **בהפרת חובות חקוקה** לנוכח הפרת הוראות חוק הגנת הצרכן כאמור לעיל.

76. נוכח האמור כמה לתובע ולכלל כרכני הנتابעות אשר נפגעו מה坦הלהותן – **הזכות לקבל מהנתבעות פיצוי בעד הנזקים האדירים (המצטברים) שנגרמו להם כתוצאה מביצוע העולות המפורטות לעיל.**

4. רשות

77. בה坦הלהותן המתווארת לעיל עוללו הנتابעות כלפי התובע וcrcnnim אחרים כמוותו גם בעולות הרשות, כאמור בסעיף 35 לפקודת הנזקן.

78. בע"א 145/80 ועkenin נ' המועצה המקומית בית שמש, פ"ד לז(1) 113 (1982) נקבע כי לצורך הוכחת עוללות הרשות, יש צורך בהתקיימות 3 תנאים מצטברים : חובות זהירות בין המזיק לנזוק, הפרת חובות זהירות (התרשנות) וקשר סיבתי בין ההפרה לנזק.

79. **חובת זהירות:** הנتابעות חובת זהירות מושגית וكونקרטית כלפי התובע ויתר צרכני המוציאים. מובן שקיים חובת זהירות בין חברות המייצרות ומשוקות טחינות לבין צרכני. האחרוניות הינן נזוקים צפויים של איעמיה בחובות מכח חוק הגנת הצרכן ו/או תקנות סימון מוצרים.

80. הן מבחינה טכנית והן מבחינה נורמטיבית – ניתן לצפות כי צרכן ו/או אדם אשר נחשף לפרסומים יינזק מהתנהלותו שכזו, וראוי לצפות זאת. הנتابעות נושא ביחס זהירות מיוחדת כלפי צרכני והציגו שנחשי למוציא הטעינה והן מפרות אותה ברגל גסה בכך שמשמעותו מצרכני **כ噫 המוצר איןנו מוצר** בריא **תזונתית** ולא מומלץ לצרוך ממנו **כמיות גבהתם** כאשר הוא מכיל **כמיות גבהתם** של שומן רווי. **הנتابעות מבצעות כל זאת באופן מכון וזרוני ובצורה שיטית וסיסטטמית**, וזאת אך ורק כדי להשיא את הרוחים ולהתעשר על חשבונו צרכני.

81. **התשלות:** התובע יטען כי יש בעבודות המפורטות לעיל ולהלן כדי להצביע על התרשלותן של הנتابעות ו/או מי מטעמן, במעשה ו/או במעשה. בהתנגדות זו סטו הנتابעות מסטנדרט של משוק סביר של מוצר מזון הנדרש לשוק לצרכני ו/או להציג להם פרסומים שאינם מטעים ושעומדים בדרישת הדין, **ובמיוחד תקנות הסימון.**

82. **קשר סיבתי בין ההתרשלות לנזק:** צרכני הנتابעות נזוקו בכך שעקב התרשלותן של הנتابעות הם סבלו **נזקי ממון** בגובה מחיר הטעינה (אשר נרכשה עקב טעות ותוך הנחה כי מדובר במוצר בריא המכיל **כמיות שומן רווי נזוכות**) והן **נזקים לא ממוניים** בגין פגיעה חמורה באוטונומיה ותוחשות גועל כאשר הכנסו לגופם מוצר אשר לא היו מכנים לגופם לו היו יודעים את ערכיו התזונתיים לאשרם וגס ותחושים שליליות של געס ותסכול כאשר האחרונים גילו כי למעשה רומו עיי' הנتابעות והמוצר איןו בריא. כמו כן, קיימים **קשר סיבתי משפטי**: הנتابעות היו יכולות והיו **צריכות** לצפות את הנזק שייגרם לנזקotiיהן כתוצאה מהתנהלהה, **בוודאי לאור תקנות הסימון והרצינול שבתפקידם.**

83. התובע יוסיף ויתבע כי בעניין הנדון חלה החזקה הקבועה **בסעיף 41 לפקודת הנזקין**. אף אם הנتابעות לא פעלו באופן מכון, הרי שאין לתובע ידיעה ואין לו יכולת לדעת מה הנسبות שגרמו להתנהלות פסולה זו. נסיבות אלה, אשר גרמו לנזק כאמור – נגרמו באמצעות פעולות שלנתבעות שליטה מלאה עליהם ונראה כי האירוע מתישב יותר עם המסקנה שהנתבעות לא נקטו זהירות סבירה.

84. לאחרונה יודגש, כי המונח "רשលנות" עושה חס德 עם הנتابעות ונטען לחולפני בלבד, הויאל ובמקרה דנן נראה כי הנتابעות הפרו את **חובותיהם בפוניה ובזדון** כאמור.

5. עשית עשר ולא במשפט

85. סעיף 1(א) לחוק **עשית עשר ולא במשפט קבוע** כי :

"מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן – הזכה) שבאו לו מאדם אחר (להלן – המזוכה), חייב להשיב למזכה את הזכיה, ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה – לשלם לו את שווייה".

86. בד"ג 20/82 **כתובת חמרי בניין בע"מ נ' הרולדו אנטס ג'ונס ג.מ.ב.ה**, מב (1) 221, נקבעו העקרונות ליישום של דין עשיית עשר ולא במשפט. בין השאר נפסק שם כך :

"על השופט לפרש את הוראת המשפט על פי תכילת החוקיקה. התכילת היא, בין השאר, מניעת התעשרות שלא כדין, ועל רקע תכילת זו יש לפרש את הוראותו

הכלilit של החוק. ביסוד תכילת זו עומדת התפיסה, שלא נתה ביטוי הlord Mansfield (Mansfield) בפרשנות moses, לפיה יש להורות על השבה, מקום שתוחשות המצפון והיושר (sobrinus et bonum ex) מחייבת השבה. 'יושר' זה אינו 'יושר' טכני. הוא אף אינו עניין סובייקטיבי של השופט. 'לא רגש הצדק של השופט האינדיבידואלי קובע אלו הסיבות המחייבות השבה על פי כלל היושר...', (הנשייא זוסמן בע"א 827/76, בעמ' 157), ואין אנו תלויים במא שמא' הנשיא השופט זוסמן בינה 'צדוק פרטיזני' של שופט אינדיבידואלי (ע"א 280/73, בעמ' 603). **אמת המבחן המדריכת אותנו היא תחושות הצדק וההגינות של הציבור הנאור בישראל** (ראה ע"א 461/62)." .

87. בהמשך הבהיר בית המשפט כי ניתן לקבל אף פיצויי הסתמכות מכח החוק :

"**לעתים יש במניעת התעניינות שלא כדין משום השבת המצב לדמותו, ובכך הגנה על אינטרס ההסתמכות.** בדומה, לעתים, במניעת התעניינות שלא כדין, יש משום העמדת הצד התמים במצב בו היה נתון לו לא ההפרה, ובכך הגנה על אינטרס הציפייה".

88. התובע יטען כי בהנחהלו לנו המתוארת התעניינות הנتابעות על גbm של חברי הקבוצה ומהויה בנסיבות המתוארות לעיל, **עשית עשר ולא במשפט** של הנتابעות – ולפיכך מזכה את הקבוצה כולה בהשבה מכוח הוראות סעיף 1 (א) לחוק עשיית עשר ולא במשפט, התשל"ט 1979.

89. בעניינו, גבו הנتابעות מצרכיהן סכומי כסף עבור מוצר אשר פורסם בניגוד לדין ותוך הטעיה הכספיים. לו לא היו הנتابעות מטעות את צרכיהן וללא הדגשו כי הטעיה היא מוצר ועל סימונו ירוק (קרואן) ולא אדום – הכספיים לא היו רוכשים אותן מלכתחילה. סכומים עודפים אלו קיבלו הנتابעות **לא בזכות דין**. בהתאם לכך לתובע ולקבוצה עומדת הזכות לקבל בחזרה את סכומי הכספי העודפים אשר הנتابעות הרוינו על גbm.

90. הותרת רוחני הכהנסות שנולדו לנتابעות עקב ההפרות האמורויות – בכיסו של הנتابעת, **توزיא חוטא נScar מהנתגנותו, זהה למשעה אחד המקרים הקלאסיים ביותר, בכל הבוד, בהם יש להפעיל את חובת ההשבה מכוח דין עשיית עשר ולא במשפט.**

91. כל תוצאה אחרת תעוזד את הנتابעות ועסקים נוספים כדוגמתן לפעול כפי שפעלו הנتابעות במקרה הנוכחי.

92. החשבה המתבקשת בתובנה הייצוגית, נועדה לשרת עקרונות עשיית עשר ולא במשפט, כפי שההפתחו בפסקה ועיקרו כל הנורץ להנתגנות כה חמורות כפי שעולות מהתביעה דנא. ראו לעניין זה גם ד' פרידמן, **динי עשיית עשר ולא במשפט, רק' א' מהזורה שנייה**, בעמ' 595:

"**ההשבה בנסיבות אלה משרתת מטרת דומה לו של פיצויי עונשין. מנוקדת ראות התובע יש בכך, בשני המקרים, רוח לא צפוי (windfall), אך זהה תוצאה נלווה למטרת המרכזית, שהדין מעוניין בה, והיא הרתעה מפני המשעה שביצע הנتابע ושלילת הרוחה שהפיק.** אולם מעינה של "ההשבה הרותעתית" חזקית מלה של "הפיצויים הרותעתיים", שכן התוצאה של חוטא נScar מקוממת יותר מזו של חוטא שלא עונש".

6. הפרת חוק החוזים והפרת חובת דין

93. במקרה דנא, הפרו הנتابעות גם את הוראות חוק החוזים.

94. בהתנהלותן הפסולה הפרו הנتابעות את החוזה שבין צרכנייהן הפרה יסודית. כן הן הטעו את צרכנייהן (סעיף 15 לחוק החוזים קובע: "מי שהתקשר בחוזה עקב טעות שהיא תוצאה הטעהה שהטעהו הצד השני או אחר מטעמו, רשאי לבטל את החוזה").

95. ההנהלות בין הנتابעות לצרכנייהן מבוססת על חוזה, לפיו על הנتابעות לספק לצרכנים מוצר המשומן בהתאם לדין (בสมנון אדום, יורך או ללא סימון כלל). כאשר הן לא פועלן כך (ואף קרוואן פעלת **ה↖פץ** מהוראות הסימנו כאשר סימנה בירוק במקום באדום) הפרו הנتابעות את ההסכם עם הצרכנים, ולפיכך זכאים התובע והקובוצה לכל הסעדים הקבועים בחוק החוזים (תרומות בשל הפרת חוזה), התשלי"א – 1970.

96. אין ספק שהתנהלותן הפסולה הנتابעות את חובת תום הלב. וראו גם את דברי הנשיא (לשבור) ברק בבג"ץ 164/97 **קונטרס בע"מ נ' משרד האוצר**, פ"ד נב(1) 348 (1998) : חובת תום-לב מטילה על צד לחוזה את החובה להתחשב באינטראס המשותף שיש לו ולצד האחראי בחוזה. חובת תום-לב מחייבת את בעלי החוזה לפעול להגשתה של כוונתם המשותפת, תוך מסירות למטרה המשותפת שעדמה נגד עיניהם, ותוך עקבות בהגשתם ציפיות המשותפת". גם אם אין עסקין בחוזה, הרי שערךון תום הלב חל גם על ביצוע חיבורים שאינם בגדר חוזה בהגדרתם מכח סעיף 61(ב) לחוק החוזים.

97. כך אושרה טובענה ייצוגית בגין העילות החוזיות הנ"ל בת.צ (מחוזי מרכז) 11-02-53368-**5 ניצנים** **יעצוב גנים בע"מ נ' חברת סונול ישראל בע"מ** (פורסם בלואדאיתה, 12.12.2013), וכן ראו בפסקאות 67-68 בת.צ (מחוזי י-ס) 4198-08-13 **דוד אנסבר נ' בזק החברה הישראלית לתשורת בע"מ** (פורסם בלואדאיתה, 4.1.2016) וכיו"ב.

98. הנה כי כן, התנהלותן הפסולה זו של הנتابעות במסגרת היחסים החוזית - יש בה משום הפרת זכות קוגנטית של הלקוח על פי הדין, מהויה התנהלות שלא בתום לב ושלא בדרך מקובלת מהויה כשלעצמה הפרה במשמעות היחסים החוזי.

99. מכל האמור לעיל, ברור כי פעולות אלו של הנتابעות מהוות חוסר ת"ל הן במ"מ לכריתת החוזה והן הפרת חובת תום הלב בנסיבות התcheinבות. לחילופין, מדובר בהפרת החובה לנוכח דרך מקובלת – הכל בניגוד גמור להוראות סעיף 12(א) וסעיף 39 לחוק החוזים הקובעים את החובה היסודית והבסיסית ביותר והיא: "**לנהוג בדרך מקובלת ובתום לב**".

פתרונות מכח חוק החוזים

100. התנהלותן הפסולה של הנتابעות מזכה את התובע וייתר חברי הקבוצה בסעדים של השבה, פיזויי הסמכות ואף פיזויי קיום.

101. המלומדים פרידמן וכחה בספרם **חויזים בך א' עמ' 630** מסבירים זאת כך:

"**במקרים לא מעטים משתקר הנזק שנגרם עקב התנהגות פסולה במשא ומתן** **בכך שנקשר לחוזה בתנאים גורועים עברו הצד הנפגע.** כך הדבר כאשר משבען **א' את ב' במרמה לרכוש ממנו במחיר 1000 נכס שוויו 400 בלבד.** ושוב שאלת המפתח אם עומד החוזה בעינו. אם בוטל החוזה קודם שבוע, לא יינזק התובע בפריט זה. אפילו בוצע החוזה, כמה חובת השבה, ועם הגשמה יתבטל הנזק הנובע מהתשלים המופרז. לעומת זאת, אם יעמוד החוזה בעינו, יוכל התובע **לדרosh פיזויים שיבטאו את הנזק שנגרם לו, שבמקרה שלנו, הוא הפרש השווי,** **כלומר 600.**"

102. על הפיצויים בגין הפרת חובת תום הלב יש להוסיף פיצוי בגין נזק לא ממוני בשל הפגיעה, הריגשות השליליים (تسכול, אכזבה, חוסר אונים) ופגיעה באוטונומית הרצון של התובע ובשל עוגמות הנפש שנגרמה לו.

103. ס' 13 לחוק החוזים תרופות קבוע :

"גימה הפרת החוזה נזק שאינו נזק ממון, רשאי בית המשפט לפ██ פיצויים بعد נזק זה בשיעור שיראה לו בנסיבות העניין."

104. כגודל האמון שניתן בעסק כך גדלה בהתאם תחושת הensus, העלבון, וחוסר האונים הנלוות לתגלית שהעובד הטעה אותו ופועל בחוסרedom לב.

105. מדובר בפעולה פסולה ומקוממת אשר מצדיקה את חיוב הנتابעות בפיצוי הצרכנים גם בגין עוגמות הנפש שנגרמה להם בגין כך וכן בגין הפגיעה באמון שנתנו הצרכנים בתביעות.

7. פגיעה באוטונומיה של הרצון (עקב רגשות שליליים, חוסר נוחות, עוגמות נפש...)

106. לתובע נגרמו כאמור גם נזקים לא ממוניים כתוצאה מהנהלתו הפסולה של הנتابעות.

107. בע"א 8037/06 שי ברזילי נ' פריניר (הדים 1987) בע"מ (פורסם בנבו, 4.9.2014), דין בית המשפט העליון בהרחבה בעילת התביעה ובפיצוי בגין הפגיעה באוטונומיה בגין הטעה לצרכנית :

"הפגיעה באוטונומיה של הצרכן בגין 'הטעה צרכנית' – שימושותה היא שלילת כוח הבחירה של הנפגע בשל הטעה, או בשל אי גילוי עניין מהותי הרלבנטי לעסקה – מוכרת ביום בפסקת בית משפט זה בראש-נזק, המkit עילת תביעה, לרבות בהליך ייצוגי. יחד עם זאת, נפסק כי: 'בהעדר קיומו של נזק המתבטא בתஹות שליליות', בגין:ensus, تسכול, עלבון, גועל, זעוזע, עוגמת נפש וכיוצא בהלה – 'פגיעה זו לא תצמיח זכות לפיצויים'.

(ר' פס' 38 להחלתו של כב' הש' מלצר).

108. נזכיר כי "nezk" מוגדר בסעיף 2 לפקודת הנזיקין כ-

"אובדן חיים, אובדן נכס, נוחות, רוחה גופנית או שם-טוב, או חיסור מהם, וכל אובדן או חיסור היוצרים בעלייה".

109. זכוו של כל אדם לככל את צעדיו ולהחליט איליה מזון ו/או שתיה הינו בוחר להזין את גופו (להנחייס אליו). לפיכך, לצורך עמדת הזכות לקבל את בכל המידע הרלוונטי והמדויק בנוגע למוצר שימושו לשיווק, קל וחומר כאשר מדובר במוצר מזון.

110. בכך שהнатבעות מובילות את הצרכנים לרכוש מוצר טחינה אשר לא היו מעולם מכנים לפיהם ולגופם לו היו יודעים כי המוצרים אמור הינו בהתאם לדין להיות מסומלים בסימן אדום (קרואן ועאייש) ולא יורוק (קרואן) – התנהלותן של הנتابעות עולה כדי פגיעה באוטונומיה של התובע וחברי הקבוצה במובנה הרחב.

111. הזכות לאוטונומיה, במובנה הרחב, כוללת גם את זכותו של אדם "לגבש את אישיותו באופן חופשי, כרצונו, לבטא את שאיפותיו ולבחר בדרכים להגשמה, לבחור בחירות רצוניות" וכיוצא בהלה (ראו למשל את פסק דיןו של כב' השופט ת' אור בע"א 2781/93 מיASA עלי דקה

נ' **בית החולים "כרמל" חיפה**, פ"ד נג (4) 526). יודגש כי באותו עניין דובר על עניין דומה לעניינו - פגיעה באוטונומיה בשל אי-מתן מידע, שפגע ביכולת התובעת לבחור בחירה מושכלת.

112. בנוסף, לאחר שבפגיעה באוטונומיה עסקין, פטור התובע מהוכיח את הקשר היסייתי במובן של "סיבתיות ההחלטה", קרי האם הייתה נמנעה מרכוש את המוצר מהנתבעות, אילו לא ההטעה (וראו לעניין זה ע"א 1338/97 תבונה מרכז שיטופי לשוק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ נ' רabi, פ"ד נז (4) 673 (2003)).

113. זאת ועוד, החיבור הנזקי בשל הפגיעה באוטונומיה מהויה פיזי עבור עצם הפגיעה הקניינית באוטונומיה, השמורה לתובע במנוגך מיפויו נפרד עבור נזק בלתי ממוני לו התובע זכאי בגין צער ועוגנות נשף (ורי לדוגמא דברי המלמדת נילי קרכו אייל "אופי הערכת הפיזי בגדר ראש **הנזק של פגיעה בזכות לאוטונומיה – בעקבות ע"א 2781/93 עלי דעקה נ' בית החולים כרמל חיפה**" המשפטיא 267 (תש"ז)).

114. כך שבמקרה דנא זכאי התובע **בנוסך** בפיזוי נפרד בגין הפגיעה באוטונומיה שנגרמה לו.

115. יודגש, כי סעד זה רלוונטי לעניינו **בכל מקרה**, וזאת במנוגך מיתר השאלות המשפטיות לעיל.

ה. הנזק

זק האישי של התובע

116. כאמור לעיל, לתובע נגרם **נזק ממוני** בגובה עלות המוצרים, המדובר בסכום לא מבוטל של 35 ש', אשר זהה למעשה עלות המוצרים אשר לו היה מודע התובע כי מדובר במוצרים עתידיים בשום רווי וכי היה עליהם להיות מסומנים במדדקה אדומה ולא ירוקה (קריאנו) – לא היה רוכש ממכתחילה.

117. פרט לנזק הממוני, ובנוסף לכך לעיל, נגרמו לתובע גם נזקים בלתי ממוניים בין היתר **בדמות רגשות שליליות של תסכול רב, זעםicus ויאוש, וכן עוגנות נשף עצומה**, בין היתר גם בשל שלילת האוטונומיה הרכנית שלו כאשר גילה כי צריך מזון אשר סבר כי הוא בריא עקב מעשיהם ומהדילין של הנתבעות אך בסופו של יום גילתה כי לא כך הדבר (שהחומרים אמרוים היו להיות מסומנים אדום).

118. רק למען הזהירות, התובע יעמיד את הנזק **הבלתי ממוני** בגין רגשות שליליים של תסכול רב, זעםicus ויאוש, עוגנות נשף עצומה, ופגיעה באוטונומיה – על סך נזק מאד של 15 ש' **נוספים בלבד**, קרי יעמיד את נזקו הכללי בסכום סביר בסך 50 ש' **בלבך**, וזאת רק למען הזהירות כאמור לעיל.

חישוב הנזק לכל הקבוצה

119. כלל ההוראות שהובאו לעיל אינם בבחינת נזקים מזעריים או זוטי דברים. אין מדובר גם בנזק נקודתי או לא שיטתי, אלא ההיפך – יש כאן "קבוצה" ו"שיתה" ו"דרך עבודה" [כפי שנקבע בע"א 3948/11 נירה חי נ' **פרטן תקשורת בע"מ** (פורסם בלואודאטה, 20.11.2012)].

120. שיוק המוצר בингוד לדין, מעיד לפחות עדים על אי קיום החוק על ידי הנתבעות, ועל זולול בפסק דין שניתנו עיי הערות השונות, כאשר החומר העובדתי הרוב המפורט בתביעה זו מצביע ללא ספק על קיומה של קבוצה ושיטה.

121. מכל האמור לעיל, **ילא ניתן להסתפק בסעד סמלי, אלא יש לקבוע סעד ממשי ומשמעותי** "(כבדי כב' הש' הפרהף גוסקופף בעניין PH)".

122. הגם שמקומו של הדיון בהיקף הנזק וכימיות הפסיכוי בשלב הדיון בתובענה לגופה, באין נתונים אחרים (כאשר מطبع הדברים ישים פערו מידע בין התובע והנתבעות, כאשר כל המידע הרלוונטי נמצא אצל הנתבעות) התובע יאמוד את הנזק הכלול של הקבוצה, מכלל ההפרות אשר הועלו על הכתב בתביעה דנא, בסכום מצטבר סביר ושמרני בסך **2.5 מיליון ש"ח**.

123. **לחילופין ובנוסף ובכל מקרה, מהיעילות המשפטיות האמורויות לעיל, הרי שיש לחיבב את הנתבעות לפצחות את חברי הקבוצה בגין נזקים הממוניים ולהלא ממוניים, לכל הפחות בשווי מלאו טובות ההנהה שצמחו להן בין בכסף ובבינוי בשווה בסוף בגין השיווק המטעעה, והכל בגין לדין.**

124. לסכום המפורט לעיל יש כמובן להוסיף הפרשי הצמדה וריבית כדי מיום הפרת הדין ועד יום החזר בפועל.

125. לモתר לציין, כי אם וככל שהנתבעות תמשchnerה בהתנהלותן המנוגדת לדין, הרי שסכום התביעה יותאם בהתאם.

126. לצורך כימיות הנזק הכספי הכלול של כלל חברי הקבוצה תידרשנה הנתבעות לחושוף ולהציג את כל הנתונים הרלוונטיים, לאחר שאלו מצויים אך בידיהם. עם קבלת הנתונים הנדרשים מהנתבעות ניתן יהא לחשב את סך כל הנזק כאמור לחבריו הקבוצה והסעד הכספי הנדרש בהתאם לפי נתוני האמת וסכום התביעה יעודכן בהתאם.

ו. הسعدים המתבקשים בתובענה

על בן מתבקש בית המשפט הנכבד להורות כדלקמן:

127. מתן צו הצהרתי לפיו הנתבעות הפרו את הוראות הדין [למתן סעד הצהרתי במסגרת תובענה ייצוגית, ר', למשל, ת.א 2396/04 טל ואח' נ' מגדל חברה לביטוח בע"מ ואח' (פורסם בנבו, ;)] (15.01.2009).

128. להורות לנתבעות לתקן את התנהלותן מכאן ולסמן את כל מוצרי התחינה אותם הן משוקת בסימון אדום בגין שומן רווי, וכן להורות לקרוואן להסיר את המדקה הירוקה.

129. לחיבב את הנתבעות להסביר לחבריו הקבוצה את מלא התעשרותן על חשבו חברי הקבוצה מיום כתוצאה מהפרת החובות מושאי התובענה; לחיבב את הנתבעות לפצחות את חברי הקבוצה בגין הנזקים שנגרמו להם בשל העולות שתוארו לעיל; להערכת התובע, מסתכם הנזק שנגרם לחבריו הקבוצה בגין הנזקים הממוניים ולהלא ממוניים, בהיקף מצטבר מוערך של **2.5 מיליון ש"ח**. לモתר לציין כי הסכומים המדויקים, יתבררו לכשימיםרו נתונים נוספים בעניין על ידי הנתבעות בשלב ניהול התובענה לגופה.

130. בנוסף לכך, מכיוון שסעיף 20(ג) לחוק תובענות ייצוגיות מאפשר סעד לטובת הציבור או לטובת הקבוצה, שיש בו משום קנס הרתעתי (כיוון שאנו מושתת מספיק את תכלית הפסיכוי), הרי שגם בתביעה דין ניתן לדרוש פיצויי מוגדל לפי סעיף 20(ג) לחוק תובענות ייצוגיות. להרחבה נוספת בנסיבות אלו וראו אליקים רובינשטיין "פיצויים עונשיים – מבט מכם המשפט" סוף או ר' אהרון ברק ורונו סוקול עורךם (2013), 97, וכן אצל אור קרסין "הડוקטורינה של פיצויים עונשיים במשפט הישראלי – בבחינה מחודשת", **מחקרים משפטיים** כ"ט, התשע"ד-2014, 571, וכן

אצל יהודה אדר "התשלום העוני סנסצייה בדיני החזאים" (חיבור לשם קבלת תואר "דוקטור לפילוסופיה", האוניברסיטה העברית בירושלים – הפקולטה למשפטים, 2004), וכן באלאד אופיר **תובענות ייצוגיות בישראל** 744-729 (בורסי, 2017).

131. להורות על מינוי בודק ניטרלי אשר יבחן את היקף המקרים בהם הפרו הנتابעות את חובותיהם ואת היקף מכירות הנتابעות, ובהתאם לכך: היקף הנזק שנגרם לציבור והיקף התעשרותן של הנتابעות;

132. להתריר לתובע לתקן התביעה דנא, ככל שיידרש, לאחר קבלת מלאה הנתוונים המבוקשים דלעיל מהнатבעות;

133. בנוסף או לחילופין למבקש לעיל, היה ויגע בית המשפט הנכבד למסקנה כי פיצוי לחברי הקבוצה, כולם או חלקם, אינו מעשי בנסיבות העניין, בין משום שלא ניתן לזהותם ולבצע את התשלום בעלות סבירה ובין מסיבה אחרת, يتבקש בית המשפט הנכבד לעשות שימוש בסמכותו על פי הוראות סעיף 20(ג) לחוק תובענות ייצוגיות, ובתוך כך, להורות על מתן כל סعد אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה (תת הקבוצה), או פיצוי לטובת הציבור, כפי שימצא לנכון בנסיבות העניין;

134. להורות כי החלטה בתביעה זו ונוסחה יפורסמו בשני עיתונים יומיים בשפה העברית, וכן ניתן הוראות נוספות כפי שבית המשפט הנכבד ימצא לנכון בדבר אופן הפרטום כאמור, ולקבוע כי הנتابעות תישאנה בהוצאות הפרסום.

135. לקבוע גמול לתובע, אשר טרח בהגשת התביעה והتبיעה דנא וכן לפ██וק שכר טרחה לטובת עזה"ד המיצגים את התביעה בתובענה ובتبיעה דנא.

136. לחיבר את הנتابעות לשלם לתובע הוצאות הגשת התביעה והتبיעה דנא, בצירוף ריבית והצמדה מיום זה ועד ליום התשלום בפועל.

137. ליתן כל סעד אחר שבית המשפט הנכבד ימצא לנכון ולמתאים בנסיבות העניין, וזאת לרבות בהתאם לסעיף 20 (ג) לחוק התובענות הייצוגיות.

138. סעדים שכאלו הינם אפשריים ואף ראויים בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות.

ג. אחרית דברים

139. התביעה והتبיעה דנא הינן בעלות חשיבות ציבורית גדולה ומטרתן אכיפת הדין על הנتابעות, כמו גם הטבת הנזקים שנגרמו לקובץ המיויצגת נוכחות התנהלותן של הנتابעות.

140. על בית המשפט הנכבד, בכל הנסיבות, להוציאו התנהגות שלא כדין של הנتابעות ולהרתיע אחרים מלנהוג כך.

141. מכל מקום, ככל שתתתקבל תובענה זו – יש בה כדי להטיב עם הציבור **ב-3 רבדים שונים**:

141.1. פיצוי בגין סך הנזקים המצטברים אשר הציבור נשא בהם בתקופת התביעה, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כדין מיום הפרות הדין שגרמו לנזקים ועד השבת הסכומים בפועל.

141.2. מניעת נזקים עתידיים לציבור כתוצאה מהഫנמת הוראות הדין ע"י הנتابעות ושינוי התנהלותן, נזקים אלו מוערכימים אף הם במיליאוני נס רביים.

141.3. מתן הסעד החצרתי יאפשר לחברי הקבוצה לתבוע נזקים נוספים שנגרמו להם עקב פעולות ומחדרי הנتابעות.

142. כל הטענות הנטעןות בתביעה דנא נטעןות בהשלמה ו/או לחלופין בהתאם להקשר הדברים והדבקם.

143. אין כאמור בכל מקום בתביעה דנא, כדי להבהיר את נטל הראייה ו/או נטל ההוכחה אל התובע (התובע) בכל מקום בו נטל זה מוטל על הנتابעות (הנתבעות).

144. אשר על כן, בית המשפט הנכבד מתבקש **במסגרת תביעה זו לאשר את התובענה המוגשת בדף עס תביעה זו, כתובענה ייצוגית, ובכלל זאת לאשר לתבוע לתבוע בשט הקבוצה באמצעות ב"כ כמפורט בתביעה דנא.**

145. כן מתבקש בית המשפט הנכבד **להורות וליתן צוים כדלקמן :**

145.1. להגדיר את הקבוצה בשם מוגשת התובענה הייצוגית, כאמור, בין היתר בסעיף 10 לחוק התובענות הייצוגיות ולאור האמור בתביעה דנא.

145.2. ליתן את כל ההוראות הנדרשות לניהול התובענה כנדרש, בין היתר, בהתאם לסעיף 14 לחוק התובענות הייצוגיות, לרבות הגדרת השאלות המהוות המשותפות לקבוצה,UILות התובענה והסעדים הנتابעים, כמו כן בתביעה דנא ו/או כל סע, עילא, שאלת מהותית כפי שימצא בבית המשפט לנכון;

145.3. ככל שיידרש לצורך קביעת הקבוצה המיוצגת וכיום הסעד הכספי הנדרש, לחייב את הנتابעות בגiley חשבונות, ספרים, רשיונות או מסמכים, אשר מהם ניתן יהיה למוד על גודל הקבוצה המיוצגת, מספרם של התובעים הפוטנציאליים, סכומי הכספי ששולםו לנتابעות, סך הנזק שנגרם וכל נתון אחר שיידרש לצורך קביעת הקבוצה, וכיום הסעד הכספי ומן החלות או פסקי דין בשם הקבוצה כולה.

145.4. להורות על מינוי בודק וייטרלי אשר יבחן את היקף המקרים בהם הפרה הנتابעות את חובותיה, ובהתאם לכך: היקף הנזק שנגרם לציבור והיקף התעשרהות של הנتابעות;

145.5. להתיר לתבוע לתקן התביעה דנא, ככל שיידרש, לאחר קבלת מלאה הנתוינם המבוקשים דלעיל מהנתבעות;

145.6. ליתן הוראות בדבר אופן ונוסח פרטום החלטה בדבר אישור התובענה הייצוגית ולקבע כי הנتابעות תישא בכל הוצאות הכרוכות בכך, כאמור בסעיף 25 לחוק התובענות הייצוגיות.

145.7. להנחות את התובע ו/או באי כוחו בכל הוראה שימצא לנכון בדבר אופן המשך ניהול התובענה לאחר אישורה ו/או לצורכי אישורה בהתאם כאמור לעיל ו/או סעיף 8(א) לחוק התובענות הייצוגיות.

145.8. לאחר אישור התובענה הייצוגית וככל שתתקבל, יתבקש בית המשפט הנכבד לאשר לתבוע פיזי מיוחד כתובע ייצוגי בהתאם לשיעור שיקבע על ידו, מסכום ההטבה הכלול, כפי שתתקבל, בהתאם להוראות סעיף 22 לחוק תובענות ייצוגיות. בעניין זה יוער, כי התובע טרכ בהגשת התובענה והتبיעה דנא, על כל המשטמע וההנלווה לכך,

נטל על עצמו סיכון לטובתה של הקבוצה ונדמה כי הוא זכאי לגמול ראוי והולם בנסיבות.

145.9. לאחר אישור התובענה הייצוגית וככל שתתקבל, יתבקש בית המשפט הנכבד לפסק שכר טרחה לטובת משרדי עזה"ד המייצגים את התובע בתובענה ובתביעה דנה. בעניין זה יוער, כי يتבקש כי בית המשפט הנכבד יקבע את שכ"ט עוז"ד התובע בגין ניהול היליך התובענה הייצוגית, בשים לב, בין היתר, בטיפול בתובענה הייצוגית, זמן העבודה, המאמץ והמשאבים אשר מושקעים, ומנגד החשיבות הציבורית הרבה והתעלת שיש בניהול התביעה הייצוגית והחצלה בה.

145.10. לחייב את הנتابעות בתשלום הוצאות משפט, בצוירוף שכ"ט עוז"ד ומע"מ כדין, בגין הגשת התביעה לאישור תובענה ייצוגית.

145.11. ליתן כל סעיף אחר שבית המשפט הנכבד מצא לנכון ולמתאים בנסיבות העניין, וזאת לרבות בהתאם לסעיף 20 (ג) לחוק התובענות הייצוגיות.

146. לבית המשפט הנכבד דנא הסמכות העניינית לדון בתובענה דנה עקב סכום התביעה (2.5 מיליון ש"ח) וכן הסמכות המקומית עקב העובדה כי המוצרים משוקרים בין היתר גם בתל-אביב.

147. לתביעה זו מצורף תצהיר התובע לאימרות העובדות המפורטוות בה.

148. מן הדין ומן הצדק להיעתר ל התביעה דנה.

בר/
יובל בר-דוד, עוז"ד
מ.ר. 17707

אליעד שרגא ושות' עורך דין

רוני בקר, עוז"ד
מ.ר. 68103

יהודיה, בקר ושות' – משרד עורכי דין

 אברהם יהודה, עוז"ד
מ.ר. 22432

ב"כ התובע

תל-אביב, 27 ביולי 2021